

«Μαθαίνοντας τα Δικαιώματα του Παιδιού»

Κουτούπη Μαρία

Δασκάλα, Δημοτικό Σχολείο Αρχοντοχωρίου Αιτωλοακαρνανίας
mkoutoupi@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το διδακτικό σενάριο εφαρμόστηκε στο Δημοτικό Σχολείο Αρχοντοχωρίου και συγκεκριμένα στις τάξεις Α' και Γ' - Δ' κατά τη διάρκεια των μηνών Νοεμβρίου 2013 – Ιανουαρίου 2014. Οι τελευταίες διδάσκονται τον κύκλο της Δ' Τάξης σε συνδιδασκαλία, καθώς το Σχολείο κατά το σχολικό έτος 2013-2014 λειτουργεί ως διθέσιο. Το σενάριο αυτό είχε ως σκοπό να μυήσει τους μαθητές στη χρήση των Τ.Π.Ε. μέσα από τη διδασκαλία των δικαιωμάτων. Ξεκινώντας από τη χρήση του ιστοτόπου του Ψηφιακού Σχολείου οι μαθητές μέσω της συνεργασίας και της ενεργητικής μάθησης διεκπεραίωσαν δραστηριότητες ποικίλου είδους και όχι μόνο ανακάλυψαν τη σπουδαιότητα των Δικαιωμάτων του Παιδιού, αλλά εξάσκησαν και ανέπτυξαν δεξιότητες.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Παραγωγή γραπτού λόγου, ψηφιακό σχολείο, εκπαιδευτικό λογισμικό

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το σενάριο αυτό πραγματοποιήθηκε από τους δεκατρείς μαθητές της Α', Γ'- Δ' (πέντε-ένας και επτά μαθητές αντίστοιχα) Τάξης του Δημοτικού Σχολείου Αρχοντοχωρίου Αιτωλοακαρνανίας. Έγινε με αφορμή τη διδασκαλία των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η οποία βρίσκεται σε ισχύ από την 2.9.1990, κατοχυρώνει συστηματικά για πρώτη φορά τα ανθρώπινα δικαιώματα ρητά και ειδικά για παιδιά (Πιτσελά 2001). Το θέμα των δικαιωμάτων είναι ένα ευαίσθητο θέμα. Γενικότερα πάντως είναι αδιαμφισβήτητο ότι η πραγματική εφαρμογή των δικαιωμάτων «δεν προκύπτει ως αυτόματο προϊόν της εγκυρότητας των κανόνων που τα θεσμοθετούν» και ότι στην πράξη «σε διάφορους βαθμούς εμφανίζεται το φαινόμενο το οποίο στη δημόσια πολιτική περιγράφεται ως χάσμα υλοποίησης» (Χρυσόγονος 2006). Πράγματι ακόμη και μετά τη διεθνή κατοχύρωσή τους, τα δικαιώματα βρίσκονται υπό διαρκή διεκδίκηση. Αυτός είναι ο λόγος που ο άνθρωπος από μικρή ηλικία πρέπει να τα γνωρίζει. Συνεπώς με αφορμή τη διδασκαλία περί των Δικαιωμάτων χρησιμοποιήθηκαν νέα περιβάλλοντα μάθησης, όχι μόνο για να μάθουν απλά οι μαθητές τα δικαιώματα, αλλά για να αποκτήσουν και να καλλιεργήσουν δεξιότητες και μεταγνώστικές ικανότητες.

Το περιβάλλον ενός ατόμου, και κυρίως η εκμάθηση της γλώσσας και των πολιτισμικών εργαλείων διαμορφώνουν τη σκέψη του, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν σημαντική πηγή μάθησης (Βοσνιάδου 2006). Για αυτό το λόγο το Σχολείο οφείλει να εφοδιάζει τους μαθητές με όλα αυτά που θα τον βοηθήσουν να γίνει μορφωμένος πολίτης. Στη σύγχρονη κοινωνία η χρήση των Τ.Π.Ε. είναι πλέον αναπόσπαστο μέρος

της ζωής μας. Έτσι ακόμα και στο ορεινό χωριό του Αρχοντοχωρίου το Σχολείο διαθέτει υπολογιστές μέσα στις τάξεις.

Μέσα στην αίθουσα υπάρχει η γωνιά του υπολογιστή. Συγκεκριμένα, υπάρχουν δύο υπολογιστές και ο ένας έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο. Με αυτό τον τρόπο εντάσσεται άμεσα ο υπολογιστής στην τάξη ως εποπτικό μέσο, ως επικοινωνιακό μέσο, ως μέσο αναζήτησης πληροφοριών, ως γνωστικό – διερευνητικό εργαλείο και ως εργαλείο συνεργατικής μάθησης (Κόμης 2004). Η χρήση των Τ.Π.Ε. γίνεται με διάχυση σε όλα τα μαθήματα και όχι αποσπασματικά. Ουσιαστικό στοιχείο, όπως και σε κάθε μορφής μαθησιακές δραστηριότητες, αποτελούν οι διδακτικοί στόχοι που θέτει ο εκπαιδευτικός (Μικρόπουλος 2006). Στην συγκεκριμένη περίπτωση αυτό σημαίνει ότι ο υπολογιστής χρησιμοποιήθηκε στοχευμένα για να επιτευχθούν οι στόχοι του σεναρίου μέσα από το θέμα των Δικαιωμάτων του Παιδιού.

ΑΞΟΝΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

1. **Τίτλος διδακτικού σεναρίου:** Μαθαίνοντας τα Δικαιώματα του Παιδιού
2. **Εκτιμώμενη διάρκεια διδακτικού σεναρίου:** 9 ώρες
3. **Ένταξη του διδακτικού σεναρίου στο πρόγραμμα σπουδών/προαπαιτούμενες γνώσεις**

Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές: Γλώσσα, Μελέτη του Περιβάλλοντος, Αισθητική Αγωγή και μπορεί να ενταχθεί και στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης.

Συμβατότητα με το Α.Π.Σ. και το Δ.Ε.Π.Π.Σ.: Το σενάριο είναι συμβατό με το Δ.Ε.Π.Π.Σ.- Α.Π.Σ., αφού ο κεντρικός του άξονας αφορά ενότητα της Γλώσσας της Δ' Τάξης και οι στόχοι άπτονται πλήρως του αντίστοιχου αναλυτικού προγράμματος. Θα υλοποιηθεί με τη βοήθεια των Τ.Π.Ε., αφού σύμφωνα με το Δ.Ε.Π.Π.Σ. του Δημοτικού Σχολείου, οι Τ.Π.Ε. μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως διερευνητικό εργαλείο, ως εργαλείο επικοινωνίας, ως εργαλείο αναζήτησης της πληροφορίας σε ένα ευρύ φάσμα δεδομένων και μπορούν να υποστηρίξουν τη μάθηση μέσω πράξης.

Προαπαιτούμενες γνώσεις: Οι μαθητές σε προηγούμενες δραστηριότητες έμαθαν να βρίσκουν ιστοτόπους και να τους αποθηκεύουν σε λίστα στον υπολογιστή, έγραψαν μία μικρή εργασία στο Word και είχαν χρησιμοποιήσει το λογισμικό της Γ' - Δ' Τάξης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για δραστηριότητες εμπέδωσης φαινομένων.

4. **Σκοποί και στόχοι του διδακτικού σεναρίου**

α) ως προς το γνωστικό αντικείμενο και τη μαθησιακή διαδικασία:

- να εντοπίζουν οι μαθητές και να αξιολογούν τις πληροφορίες που χρειάζονται, καθώς και να τις παρουσιάζουν. Η στοχοθετημένη αναζήτηση πληροφορίας αποτελεί γνωστικό εργαλείο (Μικρόπουλος 2006)
- να παράγουν οι μαθητές αφηγηματικό κείμενο με θέμα κάποιο δικαίωμα, χρησιμοποιώντας κειμενικούς δείκτες και παραγράφους
- να περιγράφουν και να επεξεργάζονται οι μαθητές έργα τέχνης σε εικόνες και να τα συνδέουν με τα Δικαιώματα του Παιδιού

- να εκφράζουν οι μαθητές τη γνώμη τους, την προτίμησή τους και τη σκέψη τους για τα έργα τέχνης
- να εξασκήσουν οι μαθητές τη δεξιότητα της κατηγοριοποίησης, όπως και την ακριβή σημασία που έχουν όροι που μοιάζουν (ανάγκες – επιθυμίες)
- να κατανοήσουν οι μαθητές τη διαφορετικότητα
- να επικοινωνήσουν οι μαθητές και να ασκηθούν στη συνεργατική μέθοδο προσέγγισης της γνώσης
- να κινητοποιήσουν τη δημιουργική τους σκέψη, την κριτική ικανότητα και τη φαντασία

β) ως προς τη χρήση των Τ.Π.Ε.

- να ενταχθούν δημιουργικά οι Τ.Π.Ε. στις εργασίες των μαθητών
- να αναπτύξουν θετική και κριτική διάθεση απέναντι στον Η/Υ ως εργαλείο στην εκπαιδευτική διαδικασία
- να αξιοποιούν λογισμικά περιβάλλοντα προκειμένου να αντλούν στοιχεία και αποτελέσματα, ώστε να επιτύχουν τους προτεινόμενους μαθησιακούς στόχους
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με το περιβάλλον και τη χρήση των βιβλίων στην πλατφόρμα του Ψηφιακού Σχολείου
- να χρησιμοποιούν οι μαθητές το διαδίκτυο για να αναζητούν πληροφορίες για τα Δικαιώματα του Παιδιού
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με τη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών
- να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με το ηλεκτρονικό βιβλίο
- να αυτοαξιολογηθούν μέσα από λογισμικά ηλεκτρονικής αξιολόγησης

5. Οργάνωση της τάξης - Διδακτικό συμβόλαιο - Χρήση Η.Υ. και γενικά ψηφιακών μέσων για το διδακτικό σενάριο

Για την πραγματοποίηση του σεναρίου χρησιμοποιήθηκαν οι δύο ηλεκτρονικοί υπολογιστές που βρίσκονται στην τάξη. Τα απαιτούμενα λογισμικά ήταν ήδη εγκατεστημένα στους υπολογιστές. Ο ένας υπολογιστής είχε (και έχει) πρόσβαση και στο διαδίκτυο. Οι μαθητές της Γ' – Δ' Τάξης εργάστηκαν σε δύο ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Και όσο η μία ομάδα δούλευε στον υπολογιστή, η άλλη εκτελούσε εργασία στην οποία δεν απαιτούνταν ο υπολογιστής. Οι πέντε μαθητές της Α' Τάξης εργάστηκαν σε μία ομάδα των τριών και σε άλλη μία (ομάδα) των δύο μαθητών. Χρησιμοποιήθηκαν χαρτιά, μολύβια, είδη ζωγραφικής, κάρτες με έργα τέχνης, συγκεκριμένα πίνακες ζωγραφικής, φύλλα εργασίας και λογισμικά.

Κατηγορία λογισμικού

- Το πρόγραμμα πλοήγησης στο διαδίκτυο. Η αξιοποίησή του αποσκοπεί στην κριτική επεξεργασία της πληροφορίας μέσω της καθοδηγούμενης διερεύνησης – ανακάλυψης.

- Ηλεκτρονικό λεξικό

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html

Προσφέρει ποικίλες δυνατότητες, έχοντας κατά κανόνα δομή υπερμέσου, επιτρέπει και ευνοεί δραστηριότητες διερεύνησης και ανακάλυψης. Με τους μηχανισμούς αναζήτησης της πληροφορίας που ενσωματώνουν, επιτρέπουν την εύκολη αναζήτηση και διαχείριση της πληροφορίας. Έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να μπορεί ο χρήστης, είτε να επιλέγει τις πληροφορίες εκείνες που

χρειάζεται για κάθε λήμμα, είτε να έχει ολόκληρο άρθρο στη διάθεσή του (Κυρίδης, Δρόσος, Ντίνας 2005).

- Το κλειστού τύπου λογισμικό Γλώσσα Γ' – Δ' του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με ασκήσεις πρακτικής και εξάσκησης, το οποίο λειτούργησε ως υποστηρικτικό υλικό, καθώς ανήκει στο συμπεριφοριστικό μοντέλο. Χρησιμοποιήθηκε και ως μέσο αξιολόγησης των μαθητών.

- Το πρόγραμμα παρουσίασης Power Point, το οποίο χρησιμοποιήθηκε ως υπερμεσική εφαρμογή, καθώς ευνοεί την πολυτροπικότητα και συνιστά ισχυρό γνωστικό εργαλείο. Πολυμεσικό και υπερμεσικό εργαλείο που αναπτύσσει ικανότητες διαχείρισης έργου, δεξιότητες οργάνωσης, σχεδιασμού, έρευνας, συλλογισμού και παρουσίασης. Τα υπερμέσα συνιστούν ισχυρά γνωστικά εργαλεία στη διάθεση του μαθητή για την ενίσχυση και την ανάπτυξη των γνωστικών του δομών. Η δημιουργία υπερμέσων ενθαρρύνει τη χρήση πολλαπλών τρόπων αναπαράστασης (με εικόνες, ήχους, κίνηση και βίντεο), σε αντίθεση με την παραδοσιακή εκπαίδευση που χαρακτηρίζεται από το λογοκεντρισμό και την έμφαση που προσδίδει στο γραπτό και προφορικό λόγο. Οι παρουσιάσεις που δημιουργούνται με τις εφαρμογές αυτές μεταφέρουν την πληροφορία με τρόπο εντυπωσιακό, ενώ παράλληλα η δημιουργία τους είναι πάρα πολύ εύκολη (Παναγιωτακόπουλος, Πιερρακέας, Πιντέλας 2003)

- Το λογισμικό Kidspiration, που είναι ένα εργαλείο βασισμένο στον εποικοδομισμό, αξιοποίησε πρότερες γνώσεις των μαθητών και διη τις έννοιες σχετικά με τα δικαιώματα, οι οποίες διδάχθηκαν πριν την εφαρμογή του λογισμικού στην πρώτη δραστηριότητα. Είναι πολυμεσικό και υπερμεσικό εργαλείο. Κάνει συσχετισμούς, συγκρίσεις. Δημιουργεί εννοιολογικούς χάρτες και μοντελοποιήσεις. Χρήση για ανίχνευση πρότερων γνώσεων – ανακάλυψη παρερμηνειών – παρανοήσεων – παρέμβαση (από τα παιδιά με συντονιστή το δάσκαλο). Βασίζεται στη θεωρία της δραστηριότητας (τα πάντα βασίζονται στη δραστηριότητα, οι μαθητές συμμετέχουν στην αξιολόγηση και στους στόχους, είναι ενεργά υποκείμενα, χειραφετική – κριτική σχολή – μετασχηματισμός δεών, κριτική σκέψη).

- Το λογισμικό Ιδεοκατασκευές. Βασικός στόχος του λογισμικού αυτού ήταν να βοηθηθούν οι μαθητές στη βαθμιαία μετάβαση από το μοντέλο της συνειρμικής γραφής στο μοντέλο της επεξεργασμένης μορφής, αναπτύσσοντας έτσι μεταγνωσιακές δεξιότητες. Πρόκειται για τη θεωρία της «σκαλωσιάς» των Bereiter και Scardamalia για τη σύνταξη ενός κειμένου ή μιας έκθεσης. Η υποστήριξη συνήθως αφορά ένα σύνολο μεταγνωστικών οδηγιών προς το μαθητή, οι οποίες τον διευκολύνουν στον έλεγχο της ποιότητας του κειμένου που έχει γράψει και τον καθοδηγούν για βελτίωση αυτού του κειμένου (Βοσνιάδου 2006).

6. Περιγραφή και αιτιολόγηση του διδακτικού σεναρίου

A. Θεωρητικό Πλαίσιο

Ο σχεδιασμός του παρόντος σεναρίου διδασκαλίας βασίζεται στην καθοδηγούμενη ανακάλυψη. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, ο μαθητής αποκτά σταδιακά τη γνώση και ο εκπαιδευτικός τον καθοδηγεί. Η εκπαιδευτικός έχει το ρόλο του εμπυχωτή, του διευκολυντή, του καθοδηγητή στη διαδικασία της

ανακάλυψης (Bruner). Το σενάριο στηρίζεται στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Τα παιδιά συγκεντρώθηκαν στους υπολογιστές και συνεργατικά εκτέλεσαν τις εργασίες μέσω των λογισμικών. Η εκπαιδευτικός καθοδηγούσε τους μαθητές να συλλέξουν οι ίδιοι τις πληροφορίες (χρήση διαδικτύου) και να οικοδομήσουν τη γνώση με το δικό τους τρόπο και ενεργητικά (εποικοδομισμός, Piaget). Επιπλέον, επετεύχθη και μια άτυπη μορφή αξιολόγησης της μαθησιακής διαδικασίας και δόθηκε η δυνατότητα στην εκπαιδευτικό να σχεδιάσει διάφορες δραστηριότητες και να τις τροποποιήσει οποιαδήποτε στιγμή προκειμένου να εξυπηρετήσει τις ανάγκες της διδασκαλίας.

B. Περιγραφή δραστηριοτήτων του σεναρίου

1^η διδακτική ώρα

Η διδασκαλία ξεκίνησε με τη χρήση του υλικού που μας απέστειλε η UNICEF για τη συμμετοχή μας στο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Σχολεία Υπερασπιστές των Παιδιών». Αρχικά παρουσιάστηκε στους μαθητές η αφίσα των δικαιωμάτων. Με αυτόν τον τρόπο, τα παιδιά γνώρισαν κάποια βασικά δικαιώματά τους, αλλά και πραγματοποιήθηκε σύνδεση με το μάθημα της Γλώσσας, καθώς αναλύθηκαν τα χαρακτηριστικά της αφίσας και οι έννοιες των δικαιωμάτων. Οι μαθητές με τις κατάλληλες ερωτήσεις της εκπαιδευτικού, προσπάθησαν να ανακαλύψουν τα χαρακτηριστικά της αφίσας.

Στη συνέχεια αναφέρθηκαν τα δικαιώματα. Κατόπιν οι μαθητές περιηγήθηκαν στην ιστοσελίδα της UNICEF και ασχολήθηκαν με τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Με τη χρήση του διαδικτύου αναζητήθηκαν συγκεκριμένες πληροφορίες (αναφορικά με το ποια είναι τα δικαιώματα του παιδιού), οι οποίες και βρέθηκαν από τους μαθητές με κριτική επεξεργασία του συνολικού περιεχομένου της ιστοσελίδας, καθώς αυτή (ιστοσελίδα) περιείχε -και περιέχει- πληροφορίες επί πολλών θεμάτων. Η εκπαιδευτικός ζήτησε μέσω του ΦΥΛΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 να διαλέξουν οι μαθητές δύο - τρία δικαιώματα και να εξηγήσουν τη σπουδαιότητά τους. Κάθε μαθητής έπρεπε να μιλήσει για διαφορετικά δικαιώματα, ώστε να γινόταν αναφορά σε όσο πιο πολλά (δικαιώματα) γινόταν. Επρόκειτο για μια δραστηριότητα που σκοπό είχε να καλλιεργήσει τον προφορικό λόγο και την κριτική σκέψη.

2^η διδακτική ώρα

Οι μαθητές μέσω της προτεινόμενης παιγνιώδους δραστηριότητας «Κάρτες Επιθυμίες - Ανάγκες» του εντύπου του μαθητή της UNICEF, ξεχώρισαν τη σημασία του όρου *ανάγκη* και του όρου *επιθυμία*. Για το σκοπό αυτό εφαρμόστηκε η μαιευτική μέθοδος και έπειτα η εύρεση και η διαφορά των όρων στο ηλεκτρονικό λεξικό της κοινής νεοελληνικής γλώσσας http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html. (ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2).

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε 3 ομάδες και έφτιαξαν ένα σύνολο από εικοσιένα (21) ζεύγη καρτών επιθυμιών και αναγκών. Μετά τους ανακοινώθηκε ότι μία κυβέρνηση αποφάσισε να κάνει περικοπές λόγω πολιτικών και οικονομικών αιτιών και γι' αυτό το λόγο θα έπρεπε έξι (6) κάρτες να παραμερισθούν. Αμέσως μετά άλλες έξι (6) και στο τέλος τέσσερις (4). Κάθε φορά που οι μαθητές απέρριπταν - παραμέριζαν κάρτες, έπρεπε να το συζητούν μεταξύ τους και να αιτιολογούν με πειστικά επιχειρήματα την απόφασή τους αυτή.

3η διδακτική ώρα

Αρχικά οι μαθητές άκουσαν και διάβασαν ηλεκτρονικά από την ιστοσελίδα του «Μικρού Αναγνώστη» και συγκεκριμένα από την ενότητα «Να σου πω μία ιστορία» το βιβλίο «Όλοι γεννιόμαστε ελεύθεροι» (<http://www.mikrosanagnostis.gr/library/pageflip8/Default.html>) για να έρθουν σε επαφή με το ψηφιακό βιβλίο και να παρατηρήσουν την εικονογράφηση. (ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3)

Η επόμενη δραστηριότητα ήταν η δημιουργία του ημερολογίου του 2014 με θέμα τα Δικαιώματα του Παιδιού. Στη δραστηριότητα αυτή δεν χρησιμοποιήθηκαν οι Τεχνολογίες, αλλά οι μαθητές σχεδίασαν και ζωγράρισαν τις εικόνες τους. Κάθε μήνας είχε ένα διαφορετικό δικαίωμα, ενώ στο οπισθόφυλλο γράφθηκαν και παροιμίες για τους μήνες.

4η διδακτική ώρα

Οι μαθητές της Γ' και Δ' Τάξης χωρίστηκαν σε δύο ομάδες και χρησιμοποίησαν το λογισμικό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Γλώσσα Γ'- Δ'. Ακολούθησαν τα βήματα Εργασία - Αφίσα. Εκτέλεσαν δύο δραστηριότητες ακούγοντας τις οδηγίες. Η πρώτη αφορούσε τη συμπλήρωση κενών και η δεύτερη τη δημιουργία αφισών.

Παράλληλα, οι μαθητές της Α' Τάξης κλήθηκαν να χρησιμοποιήσουν και να ομαδοποιήσουν τις κατάλληλες εικόνες του λογισμικού Kidspiration, με σκοπό να φτιάξουν έναν εννοιολογικό χάρτη για τα δικαιώματα. Δυστυχώς, όμως, το λογισμικό δεν επέτρεπε τη χρήση ελληνικής γραφής και επιπλέον οι μαθητές δεν μπόρεσαν να χειρισθούν εύκολα τους εννοιολογικούς χάρτες, καθώς δεν είχαν έρθει πολλές φορές σε επαφή με την τεχνολογία. Παρ' όλα ταύτα, κατάφεραν επιτυχώς να κάνουν στήλες με εικόνες. Η κάθε στήλη αφορούσε ένα δικαίωμα. Πρώτα εργάστηκαν δύο μαθητές της Α' Τάξης σε ομάδα και έπειτα οι υπόλοιποι τρεις (ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4). Η εκπαιδευτικός είχε το ρόλο του βοηθού.

5η διδακτική ώρα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5

Οι μαθητές της Γ' και Δ' Τάξης ανά δύο δημιούργησαν παρουσιάσεις στο λογισμικό Power Point. Από ένα φάκελο με εικόνες, που είχε αφήσει στην επιφάνεια εργασίας η εκπαιδευτικός, οι μαθητές ένας-ένας έκαναν αντιγραφή – επικόλληση όποια εικόνα αντιπροσώπευε κάποιο δικαίωμα σε μία διαφάνεια. Έπειτα, έγραψαν από κάτω ένα σύνθημα - μήνυμα σχετικό με το δικαίωμα και έβαλαν το φόντο που ταίριαζε και τους άρεσε. Στο τέλος ακολούθησε η παρουσίαση. Ενώ στον έναν υπολογιστή εργάζονταν ανά δύο οι μαθητές των μεγάλων τάξεων, κάποιοι άλλοι βοηθούσαν τους μαθητές της Α' Τάξης που έκαναν το ίδιο πράγμα, καθώς, όταν έγινε η συγκεκριμένη δραστηριότητα (20/11/2013 Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού) οι μαθητές της Α' Τάξης δεν γνώριζαν όλους τους φθόγγους.

Οι μαθητές που περίμεναν τη σειρά τους για να φτιάξουν μία παρουσίαση ασχολιόταν μαζί με την εκπαιδευτικό με τα Δικαιώματα μέσα από την Τέχνη όπως περιγράφεται παρακάτω.

Κουτί της Τέχνης (Γιαλουράκη, Σ., (2005), *Το κουτί της Τέχνης, Παιδαγωγικό υλικό για την ανάπτυξη προγραμμάτων μουσειακής εκπαίδευσης στο σχολείο*, Αθήνα: Εκδόσεις Δίπτυχο.)

Το κουτί αυτό περιελάμβανε ένα πλήθος καρτών ποικίλου θέματος. Επιλέχθηκαν οι κάρτες που άπτονταν του θέματος. Οι κάρτες είχαν από τη μία πλευρά έναν πίνακα ζωγραφικής και από την άλλη στοιχεία για τον καλλιτέχνη και εξακρίνωση του θέματος του πίνακα. Στο βιβλίο περιγράφονταν αναλυτικά οι δραστηριότητες. Οι μαθητές, με καθοδηγητή την εκπαιδευτικό, ανέλυσαν τον πίνακα και συζητούσαν για το θέμα. Σχολιαζόταν η τεχνική, τα χρώματα, οι μορφές και γενικά ο τρόπος που παρουσιάζονταν το θέμα. Ακόμη, οι μαθητές έλεγαν τη γνώμη τους, τη σκέψη τους, τα συναισθήματά τους.

Αυτή η δραστηριότητα ήταν αφορμή να καλλιεργηθεί σε βάθος ο προφορικός λόγος και η παρατηρητικότητα των παιδιών. Επιπλέον, ήταν ευκαιρία να εκφράσουν οι μαθητές τη γνώμη τους, τον προβληματισμό τους σχετικά με κάποιο από τα θέματα των πινάκων.

Η εκπαιδευτικός είχε το ρόλο του εμπυχωτή, του διευκολυντή, του καθοδηγητή καθ' όλη τη διαδικασία της ανακάλυψης.

6η διδακτική ώρα

Ψηφιακό Σχολείο (ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6)

Οι μαθητές ασχολήθηκαν με την ενότητα της Γλώσσας της Δ' Τάξης «Όλοι διαφορετικοί όλοι ίδιοι» μέσω των ψηφιακών διαδραστικών βιβλίων.

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-D109/706/4677,21184/>.

Οι μαθητές διάβασαν κάποια από τα κείμενα και απάντησαν προφορικά σε κάποιες ερωτήσεις του βιβλίου. Στη συνέχεια επέλεξαν να καταπιαστούν με τις διαδραστικές εργασίες σχετικά με τη διαφορετικότητα και τα δικαιώματα. Πιο αναλυτικά:

- Εμμέλεια – Μουσικό χωριό <http://ts.sch.gr/repo/online-packages/dim-mousiki-a-st/d16-web/#>

Ανά δύο οι μαθητές επέλεξαν τη δραστηριότητα που θα έκαναν, ενώ οι υπόλοιποι παρακολουθούσαν. Οι υπόλοιποι περίμεναν με αγωνία να έρθει η σειρά τους. Σε αυτό το σημείο, αν είχε πρόσβαση στο διαδίκτυο και ο δεύτερος υπολογιστής, θα ήταν ιδιαίτερη ευχάριστη δραστηριότητα, γιατί οι μαθητές θα ήταν χωρισμένοι σε δύο ομάδες και θα αναλάμβαναν να κάνουν όλοι από μία εργασία. Η εκπαιδευτικός είχε το ρόλο του εμπυχωτή και του καθοδηγητή.

7η διδακτική ώρα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 7

- Ιστοχώρος του Συνηγόρου του Παιδιού <http://www.0-18.gr/>

Οι μαθητές περιηγήθηκαν στην ιστοσελίδα με σκοπό να καταλάβουν το σκοπό του Συνηγόρου. Αξιολόγηση πληροφοριών.

- Εκπαιδευτική Τηλεόραση Ρατσισμός, ξενοφοβία - Στη ζυμαροχώρα <http://www.edutv.gr/component/k2/ratsismos-ksenofovia-sti-zymaroxora> και Ρατσισμός, ξενοφοβία - Ένα τρίγωνο στη χώρα των κύκλων <http://www.edutv.gr/component/k2/ratsismos-ksenofovia-ena-trigono-sti-xora-ton-kyklon>

Οι μαθητές παρακολούθησαν δύο ολιγόλεπτα περιεκτικά βίντεο για τη διαφορετικότητα και στη συνέχεια επιχείρησαν να εξιστορήσουν προφορικά μία δική τους ιστορία.

- Τα δικαιώματα του παιδιού – Ευρωπαϊκή Ένωση http://ec.europa.eu/0-18/wrc_index_en.jsp?main=true&initLang=EL

Οι μαθητές ανάλογα με την ηλικία τους, μέσα από παιγνιώδη τρόπο αξιολόγησαν πλέον τις γνώσεις που απέκτησαν για τα Δικαιώματα.

7η, 8η και 9η ώρα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 8

Ιδεοκατασκευές

Οι μαθητές της Γ' - Δ' Τάξης χωρίστηκαν σε δύο ομάδες των τεσσάρων ατόμων και κλήθηκαν να γράψουν μία ιστορία σχετικά με ένα Δικαίωμα. Η πρώτη ομάδα διάλεξε το δικαίωμα της μόρφωσης και η άλλη της ειρήνης. Η εκπαιδευτικός πρώτα εξήγησε στους μαθητές τη λειτουργία του λογισμικού και έπειτα είχε το ρόλο του διευκολυντή.

Αξιολόγηση

Αρχική

Οι μαθητές της Γ' και Δ' Τάξης είχαν ήδη από την προηγούμενη χρονιά επαφή με τη χρήση του υπολογιστή. Συγκεκριμένα, είχαν γράψει κείμενα στον υπολογιστή με τη χρήση του λογισμικού word. Επίσης είχαν ασχοληθεί και με το λογισμικό Γλώσσας Α' - Β' Τάξης και Γ' - Δ' Τάξης αντίστοιχα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Όσον αφορά την Α' Τάξη, από την αρχή της φετινής χρονιάς ήλθαν σε επαφή με συμπεριφοριστικά λογισμικά.

Διαμορφωτική

Κατά τη διάρκεια εκπόνησης του σεναρίου, υπήρχε συνεχής «έλεγχος» και ενημέρωση των μαθητών ώστε να διαπιστωνόταν αν και κατά πόσο αφομοίωναν γνωστικά την κάθε φάση, αλλά και κατά πόσο κατάφεραν να συνεργάζονται επιτυχώς. Η χρήση των νέων τεχνολογιών βελτίωσε την αυτοαντίληψη των παιδιών, ενώ προήγε την παραγωγή προφορικού λόγου και τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών (Κυριδής, Δρόσος, Ντίνας 2005).

Τελική

Οι μαθητές συνεργάστηκαν ομαλά και βοηθούσε ο ένας τον άλλο όταν υπήρχε δυσκολία. Επιβεβαιώθηκε έτσι η άποψη ότι τα περιβάλλοντα μάθησης που υποστηρίζονται από τις Τ.Π.Ε., προκαλούν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και κίνητρα για μάθηση σε σύγκριση με τα παραδοσιακά περιβάλλοντα μάθησης (Βοσνιάδου 2006). Επιπρόσθετα, η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της χρήσης των Τ.Π.Ε. συμβάλλει στην επίτευξη των διδακτικών στόχων μέσα σε ένα μαθησιακό περιβάλλον που διακρίνεται για την αυτενέργεια και την ενεργό συμμετοχή όλων των μαθητών, καθώς και οι πιο αδύναμοι μαθητές έδειχναν συνεχώς ενδιαφέρον και μεγάλη διάθεση για συμμετοχή, περιορίζοντας ακόμη και τα προβλήματα συμπεριφοράς που παρουσιάζονται συχνά κατά τη διάρκεια της συμβατικής διδασκαλίας. Οι δραστηριότητες με την χρήση του υπολογιστή ήταν πιο ελκυστικές και κέντρισαν το ενδιαφέρον των παιδιών.

7. Φύλλα Εργασίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

1. Ανοίξτε το πρόγραμμα περιήγησης στο διαδίκτυο από την επιφάνεια εργασίας και εντοπίστε την ιστοσελίδα της UNICEF (www.unicef.gr) από τους αποθηκευμένους σελιδοδείκτες.

2. Αφού περιηγηθείτε στην ιστοσελίδα, βρείτε στην κεντρική σελίδα στα αριστερά τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Διαβάστε και

συνεργαστείτε ώστε ο καθένας να επιλέξει να παρουσιάσει δύο ή τρία δικαιώματα διαφορετικά και να εξηγήσει τη σπουδαιότητά τους.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

1. Ανοίξτε το πρόγραμμα περιήγησης στο διαδίκτυο από την επιφάνεια εργασίας και στους αποθηκευμένους σελιδοδείκτες βρείτε και ανοίξτε το ηλεκτρονικό λεξικό

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html

2. Βρείτε ποια είναι η διαφορά των λημμάτων *ανάγκη* και *επιθυμία* και καταγράψτε την εδώ.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

1. Ανοίξτε το πρόγραμμα περιήγησης στο διαδίκτυο και βρείτε από τους αποθηκευμένους σελιδοδείκτες την ιστοσελίδα του *Μικρού Αναγνώστη*. Ακολουθήστε τα βήματα: Να σου πω μία ιστορία – παλαιότερα θέματα (στο κάτω μέρος της σελίδας) – Όλο γεννιόμαστε ελεύθεροι.

2. Ακούστε την ιστορία και παρατηρήστε το ψηφιακό βιβλίο.

3. Εσείς πώς θα ζωγραφίζατε κάθε δικαίωμα; Φτιάξτε ένα ημερολόγιο και σε κάθε μήνα ζωγραφίστε ένα δικαίωμα. Συζητήστε μεταξύ σας και αποφασίστε ποιο δικαίωμα θα ζωγραφίσει ο καθένας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4

Για τους μαθητές της Γ' - Δ' Τάξης

1. Χωριστείτε σε δύο ομάδες και ανοίξτε από την επιφάνεια εργασίας το λογισμικό της Γ' - Δ' Τάξης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και ακολουθήστε τη διαδρομή: Εργασία - Αφίσα. Ακούστε τις οδηγίες για να κάνετε τις εργασίες.

Για τους μαθητές της Α' Τάξης

1. Ανοίξτε το λογισμικό Kidspiration από την επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή.

2. Φτιάξτε έναν εννοιολογικό χάρτη για τα Δικαιώματα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5

1. Χωριστείτε σε ομάδες των δύο ατόμων. Ανοίξτε από την επιφάνεια εργασίας τον φάκελο *EIKONEΣ*, καθώς και το λογισμικό Power Point.

2. Διαλέξτε μία εικόνα που θέλετε και κάνετε την αντιγραφή – επικόλληση στο Power Point.

3. Γράψτε από κάτω μία λεζάντα με το δικαίωμα που απεικονίζει.

4. Στη συνέχεια μορφοποιήστε το φόντο από τη *Σχεδίαση* πάνω στο μενού.

5. Στο τέλος αποθηκεύστε την παρουσίασή σας στο φάκελο *ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ* στα Έγγραφα μου.

6. Όταν τελειώσετε όλες οι ομάδες, θα κάνετε προβολή της παρουσίασης πατώντας F5 από το πληκτρολόγιο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6

1. Ανοίξτε από την επιφάνεια εργασίας το πρόγραμμα περιήγησης στο διαδίκτυο και από τους αποθηκευμένους σελιδοδείκτες ανοίξτε τον ιστότοπο του *Ψηφιακού Σχολείου*. Ακολουθήστε τη διαδρομή: Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία – Δείτε το υλικό ανά τάξη – Δημοτικό Δ' Τάξη – Διαδραστικά βιβλία μαθητή

εμπλουτισμένα – Γλώσσα Δ' Δημοτικού – 13^η Ενότητα Όλοι διαφορετικοί όλοι ίδιοι.

2. Διαλέξτε ένα ή δύο κείμενα της ενότητας, διαβάστε τα και στη συνέχεια απαντήστε σε μερικές από τις ερωτήσεις που υπάρχουν.

3. Έπειτα εντοπίστε στους υπερσυνδέσμους το λογισμικό *Εμμέλεια – Μουσικό χωριό*.

4. Επιλέξτε *Ταξιδέψτε στις μουσικές γειτονίες του κόσμου* και διαλέγοντας όποια ήπειρο θέλετε, ακούστε τις μουσικές από διάφορες περιοχές

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 7

1. Ανοίξτε από την επιφάνεια εργασίας το πρόγραμμα περιήγησης στο διαδίκτυο και από τους αποθηκευμένους σελιδοδείκτες ανοίξτε τον ιστότοπο του Ψηφιακού Σχολείου. Ακολουθήστε τη διαδρομή: Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία – Δείτε το υλικό ανά τάξη – Δημοτικό Δ' Τάξη – Διαδραστικά βιβλία μαθητή εμπλουτισμένα – Γλώσσα Δ' Δημοτικού – 13^η Ενότητα Όλοι διαφορετικοί όλοι ίδιοι.

2. Έπειτα εντοπίστε στους υπερσυνδέσμους τα εξής:

α) Ιστοχώρος του Συνηγόρου του Παιδιού

β) Εκπαιδευτική Τηλεόραση, Ρατσισμός, Ξενοφοβία - Στη ζυμαροχώρα

γ) Εκπαιδευτική Τηλεόραση, Ρατσισμός, Ξενοφοβία - Ένα τρίγωνο στη χώρα των κύκλων

Αφού παρακολουθήσετε το οπτικοακουστικό υλικό της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης, μπορείτε να σκεφτείτε και να πείτε μία δική σας ιστορία για τη διαφορετικότητα;

δ) Τα δικαιώματα του παιδιού – Ευρωπαϊκή Ένωση

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 8

1. Άνοιξε από την επιφάνεια εργασίας το λογισμικό Ιδεοκατασκευές.

2. Διαλέξτε ένα Δικαίωμα και με βάση αυτό γράψτε μία ιστορία.

Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορεί κανείς να δει τα Φύλλα Εργασίας όπως δόθηκαν στους μαθητές.

<https://docs.google.com/document/d/13hyAP5QZMDLGcBOegIzuGyGGTrbuUEpQIQEWvMSxyp8/edit>

8. Προτάσεις για περαιτέρω δραστηριότητες – προτεινόμενες εργασίες - επέκταση

Θα μπορούσαν να γίνουν συμπράξεις με άλλα σχολεία, ώστε οι μαθητές να κάνουν δράσεις μέσω της εμπειρίας της τηλεσυνάντησης. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές θα αντιλαμβάνονταν καλύτερα τη χρησιμότητα των δραστηριοτήτων και θα είχαν περισσότερα κίνητρα για να αυτενεργήσουν.

9. Βιβλιογραφία – Πηγές

Βοσνιάδου, Σ. (2006). *Παιδιά, Σχολεία και Υπολογιστές Προοπτικές, Προβλήματα και Προτάσεις για την Αποτελεσματικότερη Χρήση των Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση*, Αθήνα: Εκδόσεις: Gutenberg.

Κόμης, Β. Ι. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Κυρίδης, Α., Δρόσος, Β., Ντίνας, Κ. (2005). Η Πληροφοριακή – Επικοινωνιακή Τεχνολογία στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση: Το παράδειγμα της γλώσσας, Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδανός.

Μικρόπουλος, Τ. Α. (2006). Ο υπολογιστής ως γνωστικό εργαλείο, Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Παναγιωτακόπουλος, Χ., Πιερρακέας, Χ., Πιντέλας, Π. (2003). Το εκπαιδευτικό λογισμικό και η αξιολόγησή του, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχιμο.

Πιτσελά, Α. (2001). Δίκαιο Ανηλίκων, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Χρυσόγονος, Κ. Χ. (2006). Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Κ.Σ.Ε. Λευκάδας (2013). Υλικό που δόθηκε κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης του Β' Επιπέδου στο Κ.Σ.Ε Λευκάδας την 4^η περίοδο επιμόρφωσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συνεργασία μπορεί να βελτιώσει τις επιδόσεις των μαθητών, υπό τον όρο ότι τα είδη αλληλεπιδράσεων που ενθαρρύνονται συμβάλλουν στη μάθηση (Βοσνιάδου 2006). Οι παιδαγωγικές θεωρίες καλούνται να αξιοποιήσουν και να μετουσιώσουν σε παιδαγωγική πράξη τρία στοιχεία, δηλαδή τις εμπειρίες, την ενεργό συμμετοχή του μαθητή και τα κίνητρα για μάθηση. Αυτά αξιοποιούν και οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών για την υποστήριξη της διδακτικής πράξης και της μαθησιακής διαδικασίας (Μικρόπουλος 2006).